

Path to Success – Study Pack

පළමු පාසල් වාරය සඳහා ඉගෙනුම් අත්වැල
ඉතිහාසය - 10 ශ්‍රේණිය

අධ්‍යාපන සංවර්ධන අංශය

කලාප අධ්‍යාපන කාර්යාල - කැලණිය

උපදේශනය හා අධීක්ෂණය

පී.ඩී.ඉරෝෂිනී කේ. පරණගම මිය

කලාප අධ්‍යාපන අධ්‍යක්ෂ

මෙහෙයවීම හා සංවිධානය

එල්.එච්.ජේ. පී. සිල්වා මයා

නියෝජ්‍ය කලාප අධ්‍යාපන අධ්‍යක්ෂ (අධ්‍යාපන සංවර්ධන)

විෂය සම්බන්ධීකරණය

කේ.එල් නිල්මිණි පෙරේරා මෙය - නියෝජ්‍ය අධ්‍යාපන අධ්‍යක්ෂ (සමාජ විද්‍යා)

සම්පත් දායකත්වය

සෝමා දිගල්ල මිය - ගුරු උපදේශක (සමාජ විද්‍යා - කැලණිය කොට්ඨාසය)

අසංකා උපුලි ජයසුන්දර මිය - බප/ කැල විහාරමහා දේවි බා. වි.

ආර්.ඒ.අයේෂා ලක්මාලි මිය - බප/ කැල විහාරමහා දේවි බා. වි.

සජිත් කරුණාරත්න මයා - බප/ කැල විහාරමහා දේවි බා. වි.

සියලු හිමිකම් ඇවිරිණි

- **දීප වංශය**

- * 4 වන සියවසේ දී පාලි භාෂාවෙන් ලියවුණි.
- * මෙරට සාහිත්‍ය මූලාශ්‍ර අතර පැරණිතම කෘතිය දීප වංශයයි.
- * බුදුන් වහන්සේගේ ලංකා ගමනයේ සිට මහසෙන් රාජ්‍ය සමය අවසානය තෙක් මෙරට ඓතිහාසික තොරතුරු හා ශාසන ඉතිහාසය සම්බන්ධ පුවත් දීප වංශයට ඇතුළත්ය.
- * දීප වංශයේ දක්නට ලැබෙන දුර්වලතා වන්නේ,
 - පුනරුක්ති දෝෂ දක්නට ලැබීමත් ඓතිහාසික තොරතුරු දක්වා ඇත්තේ කෙටියෙන් වීමත්ය.

- **මහා වංශය**

- * වසර 2500 කට වැඩි අඛණ්ඩ ඉතිහාසයක් පිළිබඳව කියවෙන වංශ කතාවකි.
- * මහා වංශයේ මුල් කොටස ලියා ඇත්තේ අනුරාධපුර දික්සඳු සෙනෙවියා පිරිවෙණේ විසූ මහානාම හිමියන් විසිනි.
- * බුදුන්වහන්සේගේ ලංකා ගමනයේ සිට මහසෙන් රාජ්‍ය සමයේ අවසානය දක්වා තොරතුරු මහාවංශයේ මුල් කොටසට අයත් වේ.
- * මෙය ක්‍රි.ව. පස්වන හෝ හයවන සියවස්වල රචනා කොට ඇත.
- * මහාවංශය ලියා ඇත්තේ පාලි භාෂාවෙනි.
- * මහාවංශය හා දීප වංශය යන මූලාශ්‍ර දෙකම රචනා කිරීමේ දී ඊට ප්‍රථම ලියැවී තිබූ ග්‍රන්ථවල ආභාසය ලැබී තිබුණි. එම ග්‍රන්ථ නම් සීහලට්ඨකතා මහාවංශය, උත්තර විහාරට්ඨකතා, විනයට්ඨකතා ආදී ග්‍රන්ථයි.
- * මහාවංශයේ සඳහන් ඇතැම් ඓතිහාසික සිදුවීම් ශිලා ලිපි හා වෙනත් මූලාශ්‍රය මගින් තහවුරුවන බැවින් එය වඩාත් විශ්වාසනීය මූලාශ්‍රයක් වේ.
- * මහාවංශයේ ඇතැම් තැන් තවත් විස්තර කොට අර්ථ විවරණය සඳහා ටීකාවක් සම්පාදනය කෙරුනි. එනම් එය වංසත්ථප්පකාසිනී යනුවෙන් නම් කර ඇත.
- * මෙරට අඛණ්ඩ ඉතිහාසයේ එකම කෘතියක සඳහන්ව තිබීම ලාංකිකයන්ට ආඩම්බර විය හැකි කරුණකි.

- **නිකාය සංග්‍රහය**

ගම්පොළ රාජධානියේ සිට කෝට්ටේ රාජධානිය දක්වා මෙරට ආගමික තොරතුරු ඇතුළත් වේ.

- **රාජාවලිය**

ගම්පොළ රාජධානියේ සිට කෝට්ටේ රාජධානිය දක්වා මෙරට දේශපාලන තොරතුරු ඇතුළත් වේ.

➤ **රජරට ශිෂ්ටාචාර සමයේ ඉතිහාසය හැඳුරීමට වැදගත් වන ග්‍රන්ථ**

මහාවංශය, බෝධිවංශය, ථූපවංශය, ධාතු වංශය, පූජාවලිය, සද්ධර්මාලංකාරය

- * අනුරාධපුර යුගයේ සිට කෝට්ටේ රාජ්‍ය සමය ආරම්භය දක්වා ලියැවී ඇති බොහොමයක් කෘති ආගමික මුහුණුවරින් යුතුව රචනා වූ ඒවා වේ.

- පද්‍ය මූලාශ්‍රයට උදාහරණ

මූලාශ්‍ර වර්ගය	උදාහරණ
සන්දේශ කාව්‍ය	මයුර සන්දේශය, තිසර සන්දේශය (පැරණිතම සන්දේශ දෙක වේ.) සැලළිහිණි සන්දේශය, ගිරා සන්දේශය
ප්‍රශස්ති කාව්‍ය	පැරකුම්බා සිරිත
හටන් කාව්‍ය	සීතාවක හටන, කොන්ස්තන්තීනු හටන, ඉංග්‍රීසි හටන

* ඉතිහාසය ගොඩනැගීමට සාහිත්‍ය මූලාශ්‍රය යොදා ගැනීමේදී සැලකිලිමත් විය යුතු කරුණු,

1. මූලාශ්‍රය රචනා වූ කාලය
2. මූලාශ්‍රයේ කතුවරයා
3. කතුවරයාගේ අරමුණු
4. මූලාශ්‍රයට කරුණු සපයා ගත් ආකාරය

- විදේශීය සාහිත්‍ය මූලාශ්‍රය

අනුරාධපුර යුගයේ සිටම ශ්‍රී ලංකාව විදේශ රටවල් සමඟ වෙළඳ සබඳතා පැවැත් වූ බැවින් බොහෝ විදේශිකයෝ මෙරට පිළිබඳව දැන සිටියහ.

- ශ්‍රී ලංකාව පිළිබඳ තොරතුරු ඇතුළත් දකුණු ඉන්දියානු දෙමළ ග්‍රන්ථ
 - * සිලප්පාදිකාරම්
 - * මණිමේකලෙයි
 - * පදිර්පත්තු

- ශ්‍රී ලංකාවට පැමිණ මෙහි ඇති තතු දැක බලා ඒ පිළිබඳව තොරතුරු අධ්‍යයනය කර ලියූ ලේඛකයින් සහ වාර්තා

චීන මූලාශ්‍රය	පාභියන් හිමියන්ගේ දේශාටන වාර්තාව (බෞද්ධ රාජධානි පිළිබඳ විස්තරය)
අරාබි මූලාශ්‍රය	ඉබන් බතූතාගේ දේශාටන වාර්තාව
පෘතුගීසි මූලාශ්‍රය	රිබෙයිරෝගේ ලංකාව පිළිබඳ ග්‍රන්ථය (රිබෙයිරෝගේ ලංකා ඉතිහාසය)
ඕලන්ද මූලාශ්‍රය	ටිලිප්පස් බැල්ඩියස්ගේ කෘතිය (බැල්ඩියස්ගේ ලංකා පුරාවෘත්තය)
ඉංග්‍රීසි මූලාශ්‍රය	රොබට් නොක්ස්ගේ කෘතිය (එදා හෙළදිව)

- තමන් විසින් නොදුටු එහෙත් වෙනත් අය විසින් පවසන ලද තොරතුරු මත පිහිටා ශ්‍රී ලංකාව පිළිබඳ වාර්තා තැබූ කර්තෘවරුන් සහ ඔවුන්ගේ කෘති

මූලාශ්‍ර වර්ගය	උදාහරණ
ග්‍රීක මූලාශ්‍රය	ඇරිස්ටෝටල්ගේ ඩිමුන්ඩෝ කෘතිය, මෙගස්තනිස්ගේ ඉන්ඩිකා කෘතිය, ඕනෙසික්‍රිටස්ගේ වාර්තා
රෝම මූලාශ්‍රය	ප්ලිනිගේ නැචුරලිස් හිස්ටෝරියා කෘතිය, ටොලමිගේ භූගෝල ශාස්ත්‍ර ප්‍රවේශය කෘතිය, ටොලමිගේ ලංකා සිතියම
චීන මූලාශ්‍රය	හියුං සියෂං හික්සුවගේ දේශාටන වාර්තා කෘතිය
පෘතුගීසි මූලාශ්‍රය	ෆර්නාම් ඩි ක්වෙරෝස් පියතුමාගේ ලංකාව පිළිබඳ ග්‍රන්ථය

• **සාහිත්‍ය මූලාශ්‍රවල ප්‍රයෝජන**

- * ඓතිහාසික කාල අනුපිළිවෙලින් සකස් කර ගැනීමට.
- * එක් එක් අවධිවල දේශපාලන, ආර්ථික සමාජ සංස්කෘතික කටයුතු පිළිබඳ තොරතුරු ලබා ගැනීම.
- * එක් මූලාශ්‍රයක් මගින් ලැබෙන තොරතුරු තවත් මූලාශ්‍රයක් මගින් සනාථ කර ගැනීමට
- * රටක විදේශීය සබඳතා අධ්‍යයනය කිරීමට

• **පුරාවිද්‍යාත්මක මූලාශ්‍රය**

- පුරාවිද්‍යාත්මක මූලාශ්‍රය ප්‍රධාන කොටස් 4 කට වර්ග කර ඇත. එනම්,
 - * අභිලේඛණ, කාසි, නටඹුන්, චිත්‍ර මූර්ති හා පුරාවස්තු වශයෙනි.

• **අභිලේඛන**

- ගල්, මැටි පුවරු, බිත්ති, තඹ තහඩු, රන් තහඩු, දැව මත ලියා ඇති ලේඛණ හඳුන්වන්නේ අභිලේඛණ ලෙසය.

අභිලේඛණ ලියා ඇති මාධ්‍ය	උදාහරණ
ශිලා (ගල්)	නිශ්ශංකමල්ල රජුගේ ගල්පොත ලිපිය
බිත්ති	සීගිරි ගී
තඹ තහඩු	පළමුවන විජයබාහු රජුගේ පනාකඩුව තඹ සන්නස
රන් තහඩු	වල්ලිපුරම් රන්පත
දැව	ඇම්බැක්කේ දේවාලයේ දැව කණුවල ලියූ ලේඛන
මැටි පුවරු	උළු හා ගඩොළු මත ලියූ අකුරු
භාජන	මැටි වළං පාත්‍ර ආදියේ ලියූ අකුරු

• **සෙල්ලිපි (ශිලා ලේඛන)**

ගල් මත ලියා ඇති ලේඛන හඳුන්වන්නේ ශිලා ලේඛන හෙවත් සෙල්ලිපි ලෙස ය.

- මෙරට පැරණිතම ශිලා ලේඛන බ්‍රාහ්මීය ලිපි ලෙස හැඳින්වේ.
- හික්ෂුන්ට ලෙන් පිදීම වැනි දේ වාර්තා කිරීමට එම ලිපි ලියා තිබේ.

සෙල්ලිපි ලියා ඇති ගල්වල ස්වරූපය අනුව ඒවා වර්ග පහකට බෙදේ.

ලෙන් ලිපි	ගල්ලෙන්වල කටාරම අසල ලියූ ලිපි
ගිරිලිපි	ගල් තලාවල ලියූ ලිපි
රැම්ලිපි	සකස්කල ගල්කුලුණු මත ලියූ ලිපි (බදුලු රැම් ලිපිය)
පුවරුලිපි	සකස් කල ගල්පුවරු මත ලියූ ලිපි (ගල්පොත සෙල්ලිපිය)
ආසන ලිපි	මල් ආසන මෙන් තැබූ ගල් පුවරු මත ලියූ ලිපි.

- **සෙල්ලිපි පිහිටුවනු ලැබීමේ අරමුණු**

* විහාරාරාමවලට ගම්බිම් පිළිම	* වැරදි කරුවන්ට සමාව දීම
* විහාරාරාම පාලනය	* පුද්ගලයින්ගේ සේවය ඇගයීම
* රජයේ නීති මහජනතාවට දැනුම් දීම	* පරිසර සංරක්ෂණයට අදාල නීති රීති
* බදු අයකිරීම	
* වෙළඳාම	

කාසි

- * අනුරාධපුර යුගයේ සිට ලංකාවේ කාසි භාවිතා විය.
- * මෙරටින් හමුවන පැරණිතම කාසි “කහපණ” නම් වේ. මේවා පුරාණ හෝ ධරණ යන නම් වලින්ද හඳුන්වයි.
- * ලක්ෂ්මි කාසි, අක නම් රන් කාසි වර්ගයක් ද භාවිතා විය.
- * පොලොන්නරු රාජ්‍ය සමයේ තඹ මස්ස නම් කාසි භාවිතා විය.
- * කාසි නිපදවීමේ අවිවෘත පවා කැණීම්වලින් සොයාගෙන ඇත.
- * පැරණි කාසි පිළිබඳව හදාරන විෂය **නාණක විද්‍යාව** නම් වේ.

- **මෙරටින් හමු වූ විදේශීය කාසි වර්ග**

- * රෝම කාසි, චීන කාසි, අරාබි කාසි, ඉන්දියානු කාසි, VOC කාසි මෙරටින් වැඩිපුරම හමු වූ විදේශීය කාසි වර්ගය වන්නේ **රෝම කාසිය** යි.

- **කාසි පිළිබඳව හැඳුරීමෙන් ප්‍රයෝජන**

- * රටේ ආර්ථික තත්වය, වෙළඳාම, ලෝහ භාවිතය, ලෝහ තාක්ෂණය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලැබිය හැකිය.

නටබුන්

- * ආගමික හා ආගමික නොවන වශයෙන් නටබුන් කොටස් දෙකකට බෙදිය හැකිය.
- * ජනතාවගේ නිර්මාණාත්මක හැකියාව, තාක්ෂණය, වාස්තු විද්‍යාව, ජල පාලනය, පරිසර සංරක්ෂණ හැකියාව වැනි දේ පිළිබඳව දැනුමක් ලබා ගැනීමට නටබුන් උපකාරී වේ.

චිත්‍ර මූර්ති හා පුරාවස්තු

- * අතීත ජනතාවගේ ඇදුම් පැළදුම්, කලා කුසලතාව, ආහරණ පරිහරණය ආගමික විශ්වාස ආදී බොහෝ දේ පිළිබඳ තොරතුරු ලබා ගැනීමට චිත්‍ර මූර්ති හා කැටයම් උපකාරී වේ.

- **සීගිරි චිත්‍ර මගින් නිරූපණය වන කරුණු**

* කාන්තාවන්ගේ ඇදුම් පැළදුම්	* ආහරණ පැළඳීම
* කොණ්ඩ මෝස්තර	* රූපලාවන්‍ය ආදී කරුණු

*** පුරාවිද්‍යාත්මක මූලාශ්‍රවල ප්‍රයෝජන**

- * සාහිත්‍ය මූලාශ්‍රවල අඩු පාඩු පුරවා ගැනීමට
- * අළුත් තොරතුරු ලබා ගැනීමට
- * සාහිත්‍ය කෘතීවල සඳහන් තොරතුරු තහවුරු කර ගැනීමට

• පුරාවිද්‍යාත්මක මූලාශ්‍රය විනාශවන මානව ක්‍රියාකාරකම්

- * කෘෂිකාර්මික කටයුතු
- * ගොඩනැගිලි ඉදිකිරීම
- * සිඝ්‍ර නාගරීකරණය
- * පුරා වස්තු තිබෙන තැන් හැරීම
- * මං මාවත් තැනවීම

• පුරාවිද්‍යාත්මක මූලාශ්‍රය ආරක්ෂා කළ යුතු වීමට හේතු.

- * අනාගත පරපුරට දායාද කිරීමට
- * අතීත තාක්ෂණය වර්තමානයට ගලපා ගැනීමට
- * සංස්කෘතික දායාදයක් වන නිසා
- * සංස්කෘතික අනන්‍යතාව තහවුරු කිරීම

➤ ඉතිහාසය ඉගෙනීමෙන් අත්වන ප්‍රයෝජන

- * තමා ජීවත්වන සමාජය හා ලෝකය පිළිබඳ යථාවබෝධය
- * අතීත අත්දැකීම් මගින් වර්තමානය තේරුම්ගෙන අනාගතය ගොඩනැගීම
- * රටේ ජාතික අනන්‍යතාව හඳුනාගැනීම
- * මනුෂ්‍යත්වයට ආදරය කිරීමෙන් ජාතික සමගිය ගොඩ නැගීම
- * අන්‍ය සංස්කෘතීන්ට ගරු කිරීමට පුරුදු වීම
- * විවිධ මත ඉවසීමට හුරුවීම

ශ්‍රී ලංකාවේ නොයෙක් ප්‍රදේශවල, ගල්වල කොටා ඇති විවිධ සලකුණු මගින් පැරණි ප්‍රාදේශීය මායිම් පෙන්වයි. එම සලකුණු නම්,

- ඉරහඳ
- වටාපොත
- දුන්න
- ඊතලය
- හක්ගෙඩිය
- ගොත්කුරය
- ඇත්අඩිය
- විවිධ සත්ව රූප

අනුරාධපුරයේ ඉසුරුමුණි විහාරයේ අශ්ව හිස හා මිනිස් රෑව හත්වන සියවසට අයත් ය. පල්ලව මූර්ති සම්ප්‍රදායට අයත් ය. අශ්ව හිසින් අග්නි දෙවියනුත් මිනිස් හිසින් පර්ජන්ය දෙවියනුත් නිරූපණය කරයි. පුරාවිද්‍යා මූලාශ්‍රයේ චිත්‍ර මූර්ති හා පුරාවස්තු වලට අයත්ය.

ශ්‍රීක රෝමානුවෙකු වූ ක්ලෝඩියස් ටොලමි ය. ක්‍රි.ව. 90 - 168 අතර කාලයේ ඇලෙක්සැන්ඩ්‍රියාවේ ජීවත් වුණි. භූගෝල ශාස්ත්‍ර ප්‍රවේශය පොත රචනා කළේය. මුල්ම ලෝක සිතියම නිර්මාණ කළේය. එහි ලංකාව දක්වා ඇත්තේ තැබිරෝබේන් නමිනි.

පොළොන්නරුවේ නිශ්ශංකමල්ල රජුට අයත් ගල් පොත පුවරු ශිලා ලිපිය යි. කාලිංග වංශිකයින්ට රජකමට ඇති අයිතියත් රජ අණ පනත් ද මෙහි ඇතුළත් ය. ඉතිහාසය හැදෑරීමට ඇති පුරා විද්‍යාත්මක මූලාශ්‍රයට අයත් අභිලේඛන කාණ්ඩයට ඇතුළත් ය.

පලමුවන විජයබාහු රජතුමා විසින් ලියවන ලද පනාකඩුව තඹ සන්නස යි. කුඩා කල රැකවරණය ලබා දුන් සිත්තාරැබීම බුදුල්නා නම් දණ්ඩ නායකයාට ඉඩම් ප්‍රධානය කිරීම පිළිබඳවත් අනුරාධපුරය නුරුපුර ලෙසත් දක්වා ඇත. දොලොස්වන සියවසට අයත් වේ.

- 01.ඉතිහාසය අධ්‍යනයේදී තොරතුරු ලබාගත හැකි ප්‍රධාන මූලාශ්‍රය වර්ග දෙකකට බෙදේ. එය නම් කරන්න.
- 02.සාහිත්‍ය මූලාශ්‍ර අධ්‍යයනයේදී වර්ග කළ හැකි අංග දෙක කුමක්ද?
- 03.සාහිත්‍ය මූලාශ්‍ර අතර පළමුවෙන්ම ලියවුණු වඩාත් පැරණිතම වංශ කතාව කුමක්ද?
- 04.දීපවංශය රචනා වූයේ කුමන කාලවකවානුවේද?
- 05.දීපවංශය තොරතුරු ඇතුළත් වන්නේ කුමන රාජ්‍ය වකවානුව දක්වා ද සඳහන් කරන්න.
- 06.දේශීය සාහිත්‍ය මූලාශ්‍ර අතර වැදගත්ම පාලි වංශ කතාව සඳහන් කරන්න.
- 07.මහාවංශය ලිවීමට මූලික වූ ඊකාව හඳුන්වන්නේ කුමන නමකින්ද?
- 08.මහාවංශය ලිවීමට ආභාෂය ලබාගත් අට්ඨකතා කවරෙක්ද?
- 09.මහාවංශය ලිවීමට මුල් වූ කතුවරයා නම් කරන්න.
- 10.මහාවංශය රචනා කල කාලවකවානුව කුමක්ද?
- 11.මහාවංශයෙන් අධ්‍යනය කල හැකි සිදුවීම් කුමන කාල පරාසයක් තුල ඒවා අයත් වේ ද?

12. මෙරට වංශකතා අතර මහාවංශය සුවිශේෂී වන්නේ කවර කරුණු නිසාද?
13. මහාවංශයේ වීර චරිතය ලෙස ඉස්මතු කර ඇත්තේ කුමන රජුද?
14. අනුරාධපුර යුගයේ සිට මහනුවර දක්වා කාලපරිච්ඡේදය තුල ඉතිහාසය අධ්‍යයනයේ වැදගත් වෙනත් මූලාශ්‍ර නම් කරන්න.
15. ශාසන ඉතිහාසය පිළිබඳව ලියැවුණු වෙනත් සාහිත්‍ය ග්‍රන්ථයක් නම් කරන්න.
16. දේශපාලන තොරතුරු ඇතුළත් තවත් ග්‍රන්ථයක් නම් කරන්න.
17. ගම්පොල යුගයේ දී ලියැවුණු සංදේශ කාව්‍ය කවරෙක්ද?
18. කෝට්ටේ යුගයේ ලියැවුණු සංදේශ කාව්‍ය නම් කරන්න.
19. ලංකාවේ කෝට්ටේ යුගයේදී ලියැවුණු ප්‍රකට ප්‍රශස්ති කාව්‍ය කුමක්ද?
20. ලංකා ඉතිහාසය අධ්‍යයනයේදී ලියැවුණු හටන් කාව්‍ය කවරෙක්ද?
21. ඉතිහාසය ගොඩනැගීමට සාහිත්‍ය මූලාශ්‍ර යොදා ගැනීමේදී සැලකිලිමත් විය යුතු කරුණු මොනවාද?
22. ලංකාවේ ඉතිහාසය අධ්‍යයනයට දකුණු ඉන්දියාවේ වැදගත්වන ග්‍රන්ථ සඳහන් කරන්න.
23. ලංකාවේ සිතියම පළමුව නිර්මාණය කල ග්‍රීක ජාතික ලේඛකයා කවරෙක්ද?
24. ක්ලෝඩියස් ටොලමි ජීවත් වූ කාලවකවානුව කුමක්ද?
25. ලංකාවට නොපැමිණ ලංකාව පිළිබඳව ඉන්දියාවේ සිට තොරතුරු ලියූ චීන ජාතික දේශාටකයා කවරෙක්ද?
26. ලංකාවට පැමිණ මෙරට පිළිබඳව තොරතුරු ලියූ චීන දේශාටකයා කවරෙක්ද?
27. ලංකාව පිළිබඳව වැදගත්ම පෘතුගීසි මූලාශ්‍රය කුමක්ද?
28. ලංකාව පිළිබඳව දේශාටන වාර්තා ලියන ලද අරාබි දේශාටකයා කවරෙක්ද?
29. ලංකාව පිළිබඳ ඕලන්ද (ලංදේසි) මූලාශ්‍රය ලියන ලද ලේඛකයා කවරෙක්ද?
30. ලංකාව පිළිබඳව ලියන ලද වැදගත්ම ඉංග්‍රීසි මූලාශ්‍රය කුමක්ද?
31. ලංකාවට නොපැමිණ ලංකාව පිළිබඳව අසා දැනගෙන වාර්තා සැපයූ ලේඛකයන් කවරේද?
32. ලංකා ඉතිහාසය අධ්‍යයනයට වැදගත් වන පුරාවිද්‍යාත්මක මූලාශ්‍ර වර්ග මොනවාද?
33. අතිලේඛණ යනුවෙන් අදහස් වන්නේ කුමන වර්ගයන්ද?
34. සෙල්ලිපි යන්නෙන් අදහස් වන්නේ කුමක්ද?
35. සෙල්ලිපිවල ස්වරූපය අනුව ඒවා වර්ග කර දක්වන්න.
36. සෙල්ලිපි තුළින් අනාවරණය කරගත හැකි කරුණු මොනවාද?
37. මෙරටින් හමුවන පැරණිතම දේශීය කාසි වර්ග මොනවාද?
38. ලංකාවෙන් හමුවන විදේශීය කාසි වර්ග මොනවාද?
39. මෙරටින් වැඩිපුරම හමු වූ විදේශීය කාසි වර්ගය නම් කරන්න.
40. කාසි පිළිබඳව හැඳුර්මෙන් හඳුනාගත හැකි වැදගත්වන කරුණු සඳහන් කරන්න.
41. කාසි පිළිබඳව අධ්‍යයනයේදී හඳුන්වන වෙනත් නමක් නම් කරන්න.
42. පුරාණ නටබුන්වලට අයත් වන ක්ෂේත්‍රයන් මොනවාද?
43. පැරණි නටබුන්වලින් හඳුනාගත හැකි විවිධ අංශ මොනවාද?
44. චිත්‍ර හා මූර්ති කැටයම් තුළින් හඳුනාගත හැකි සුවිශේෂී අංගයන් නම් කරන්න.
45. ඉතිහාසය ඉගෙනීමේ වැදගත්කම පිළිබඳව සඳහන් කරුණු නම් කරන්න.
46. ඉතිහාසය ඉගෙනීමේ ප්‍රයෝජන කවරේද?

ශ්‍රී ලංකාව ජනාවාස වීම

ශ්‍රී ලංකාව ජනාවාස වූයේ මීට අවුරුදු 125000 ට පෙර ය.

එසේ පැමිණියේ නූතන මානවයා ලෙස හඳුන්වන හෝමෝසාපියන් මානව යාය.

ශ්‍රී ලංකාවේ මනුෂ්‍ය පැවැත්මේ ඉතිහාසය අවධි තුනකට බෙදේ

1. ප්‍රාග් ඓතිහාසික යුගය
2. පූර්ව ඓතිහාසික යුගය
3. මුල් ඓතිහාසික යුගය

ප්‍රාග් ඓතිහාසික යුගය

ප්‍රාග් ඓතිහාසික යනු, සාහිත්‍ය මූලාශ්‍ර මගින් විස්තර කෙරෙන අතීත කාලයේ ආරම්භයට පෙර තිබූ යුගයයි. මෙය ගල් යුගය ලෙසද හැඳින්වේ.

මෙම යුගයට අයත් පැරැණිම සාක්ෂි හමුවන්නේ රත්නපුර සහ ඒ අවට පිහිටි මැණික් පතල් වලින් සහ අර්ධ ශුෂ්ක කලාපයට අයත් ඉරනමඩු සැකැස්මෙනි

ගල් යුගයට අයත් මානවයා ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රධාන පරිසර කලාප හයක ජීවත් වී තිබේ

1. අර්ධ ශුෂ්ක කලාපය
2. පහත රට වියළි කලාපය
3. පහතරට අතරමැදි වියළි කලාපය
4. තෙත් කලාපය
5. කඳුකර වියළි අතරමැදි කලාපය
6. ශුෂ්ක කලාපය

මෙම පරිසර කලාප තීරණය වීමට ප්‍රධාන වශයෙන් බලපෑවේ වාර්ෂික වර්ෂාපතන අගයන් වල වෙනස්කම් ය

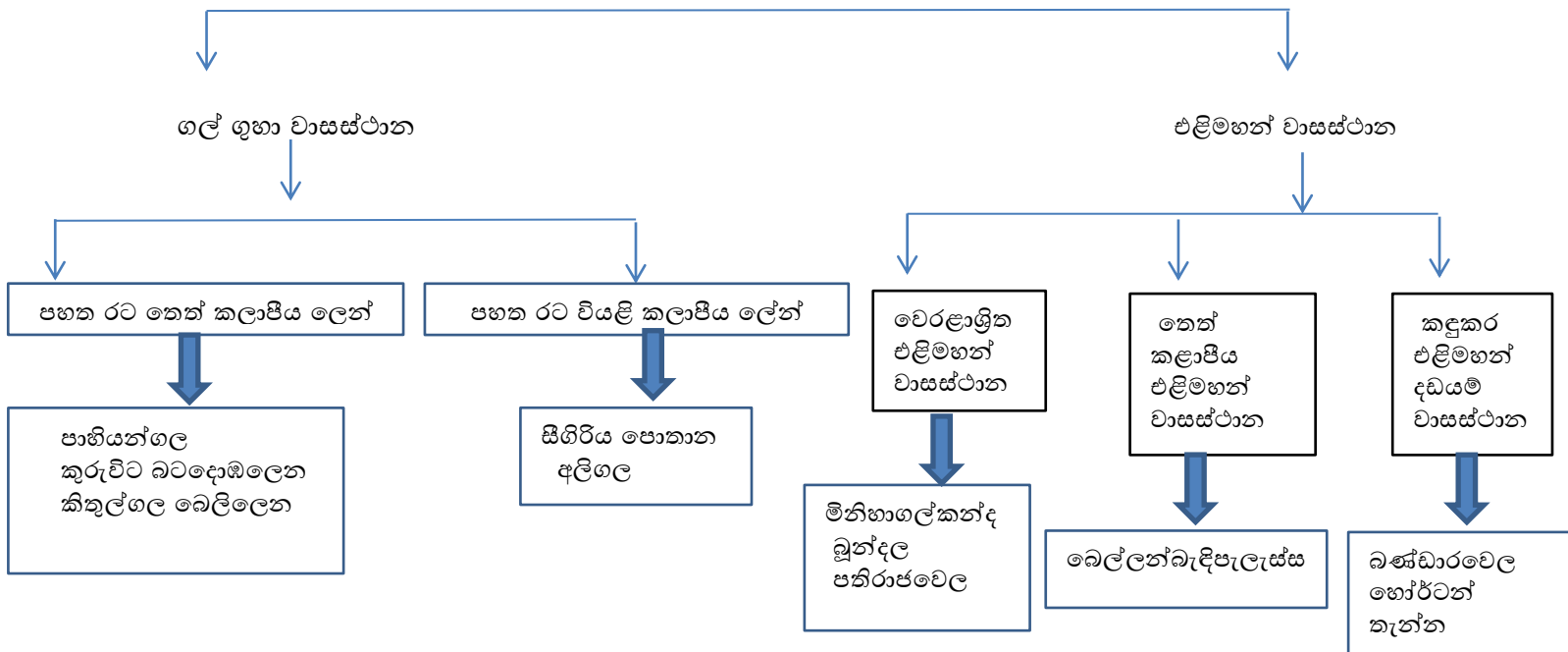
ප්‍රාග් ඓතිහාසික ජනාවාස හමුවන ස්ථාන

හම්බන්තොට- පතිරාජවෙල	- වසර 125000
බුන්දල- වැල්ලෙ ගංගොඩ	- වසර 80000
පාහියන්ගල	- වසර 38000
කුරුවිට -බටදොඹ ලෙන	- වසර 28,000
කිතුල්ගල- බෙලිලෙන	- වසර 15000

ප්‍රාග් ඓතිහාසික මානවයා තම ජනාවාස පිහිටුවා ගැනීමේදී සැලකිලිමත් වූ සාධක

1. ආහාර සඳහා අවශ්‍ය ස්වභාවික සම්පත් බහුලවීම
2. ජල පහසුව
3. ගල් මෙවලම් තනා ගැනීමට අවශ්‍ය පාෂාණ වර්ග වල සුලබතාවය

ප්‍රාග් ඓතිහාසික ජනාවාස වල ස්වභාවය

ජීවන රටාව

ජන සංඛ්‍යාව

කුඩා කණ්ඩායම් ලෙස සංවිධානය වී තිබුණි. එක් කණ්ඩායමක සාමාජිකයන් 15-20 අතර විය. උපරිම සංඛ්‍යාව 50 කි.

- උදාහරණ 1. බණ්ඩාරවෙල church hill ස්ථානයේ 25 දෙනෙකු පමණ වාසය කර ඇත
2. බෙල්ලන්බැඳිපැලැස්ස ස්ථානයෙන් මිනිස් ඇටසැකිලි 30 ක් සොයාගෙන ඇත

ආහාර රටාව

දඩයම් කළ සතුන්

ගවරා
කුලු මී හරකා
කළු වලහා
හාවා
වල් උෞරා
ගෝනා
තිත් මුවා
මීමින්නා
ඉත්තෑවා
දඬු ලේනා
හම්බාවා
මුගටියා
උරුලෑවා
වඳුරා
වළි කුකුළා
හබන්කුකුළා
තලගොයා
මිරිදිය මසුන් වර්ග-
තිත්තයන්

ශාකමය ආහාර

වල් දෙල්
කැලෑ කෙසෙල්
ගෝනල
කටු අල
දෝතලු ඇටවල මදය
කිතුල් ඇට

-ප්‍රාග් ඓතිහාසික මානවයන්ගේ ආහාර රටාව තමා ජීවත් වූ පරිසර කලාපය අනුව වෙනස් වූ බව පෙනේ
උදාහරණ :-
පහත රට තෙත් කලාපයේ ජීවත් වේ මානවයන් ගස් ගොළුබෙල්ලන් සහ කලපු බෙල්ලන් ආහාරයට ගෙන තිබේ
වියලි කලාපයේ ජනතාව වැඩි වශයෙන් සතුන් දඩයම් කර ඇත
තවද කිතුල්ගල බෙලි ලෙනෙන් සොයාගත් කලපු බෙල්ලන් ගේ අවශේෂ ලුණු සමඟ මිශ්‍ර වී ඇති බව සනාථ
වීමෙන් පැහැදිලි වන්නේ මුහුදුබඩ ප්‍රදේශ වලින් ඒවා රැගෙන ආ බවයි.

තාක්ෂණය

-රත්නපුර මැණික් පතල් සහ ඉරණමඩු සැකැස්ම සොයාගත් ගල් මෙවලම් මගින් මෙම යුගයේ තාක්ෂණය පිළිබඳව
තොරතුරු හෙළිවෙයි
-මේ අතර ජ්‍යාමිතික ක්ෂුද්‍ර ශිලා මෙවලම් හමුවී ඇත. මේවා ඉතා කුඩා ප්‍රමාණයේ මෙවලම්ය. දිග සෙන්ටි මීටර්
4.5 පමණ වේ
-ශිලා මෙවලම් සඳහා නිර්වානා ගල් සහ කහද ගල් භාවිත කර ඇත
- මේවා යොදාගත් කාර්යයන් ලෙස. දඩයම් කිරීම, කැපීම, සිරිම, තැලීම, හැරීම දැක්විය හැකිය
මීට අමතරව කළු ගලින් මිටි සහ ඇඹරුම් ගල් ද නිපදවා ඇත

මිනිසුන්ගේ ශරීර ස්වභාවය

ප්‍රාග් ඓතිහාසික මානවයාගේ උපරිම ආයු කාලය වසර 35-40 පමණ වී ඇත
පිරිමියෙකුගේ උස 174 cm කි.
කාන්තාවකගේ උස සෙන්ටිමීටර 166 කි

අභිවාර විධි

මෙම යුගයේ අභිවාර විධි පිළිබඳව තොරතුරු ලැබෙන්නේ මිනි වැළලීම සම්බන්ධයෙනි.

මෙම මානවයන් තම මියගිය ඥාතීන්ගේ සිරුරු තමා ජීවත් වූ ගල් ගුහාව තුළ වල දමා ඇත ඒ පිළිබඳව සාක්ෂි
හමුවන ස්ථාන කිහිපයකි.

1.බදුල්ල රාවණා ඇල්ල ගල් ගුහාව - දෙකට බෙදෙන සේ සිදුරු විදින ලද මිනිස් හිස් කබලක් හමුවූ අතර එම
හිස් කබලේ රළුවට පිහිටා තිබුණු දාර සහ පිටතට නෙරා තිබෙන කොටස් ගලක උලා මට්ටම් කර එක්
පැත්තක රතු පැහැති ගුරුගල් ආලේප කර ඇත.

2. පාහියන්ගල ලෙන- රතු පහැති ගුරුගල් ආලේප කරන ලද මිනිස් ඇටසැකිලි හමුවී ඇත

3. කුරුවිට බටදොඹ ලෙන- තමා වකුටු කර වළලන ලද ඇටසැකිලි හමුවී ඇත

පූර්ව ඓතිහාසික යුගය

ප්‍රාග් ඓතිහාසික යුගයේ අවසානයත් ඓතිහාසික යුගයේ ආරම්භයත් අතර කාල පරිච්ඡේදය පූර්ව ඓතිහාසික යුගය ලෙස හඳුන්වයි

පූර්ව ඓතිහාසික යුගයේ විශේෂතා

1. පිළිස්සු මැටි වළං භාවිතය
2. ගල් මෙවලම් වෙනුවට යකඩ භාවිතය ආරම්භය (මුල් යකඩ යුගය ලෙස හඳුන්වයි)
3. ස්ථිර වාසි තාවය
4. ක්‍රමවත් සුසාන වාරිතර
5. කෘෂිකර්මාන්තය ආරම්භ කිරීම

මෙම යුගයේ ආරම්භය අයිස් යුගයේ අවසානයේ ලෝකය උණුසුම් වීමත් සමඟ කෘෂිකර්මාන්තය සඳහා සුදුසු පරිසර තත්වයක් නිර්මාණය වීමත් සමඟ ඇති වූ ජනගහණ වර්ධනය හේතුවෙන් සිදු වූ බව විශ්වාස කෙරේ

සුසාන වාරිතර

පූර්ව ඓතිහාසික යුගයේ සුසාන වාරිතර විධි ප්‍රධාන ආකාර දෙකකි.

මහාශිලා සුසාන- මෙහි ආකාර දෙකකි.

1. ශිලා මංජුසා සොහොන්- විශාල ගල් පතුරු වතුරශ්‍රාකාර හැඩයකට සකසා ගල් පුවරුවකින් ආවරණය කර ඇත එහි ඇතුළත මිනිස් හෂ්මාවශේෂ සහිත මැටි බදුන් තැන්පත් කර ඇත

2. හරණි සුසාන- මෙහි හෂ්මාවශේෂ සහිත කුඩා මැටි බදුන් විශාල මැටි බඳුනක් තුළ බහා තැන්පත් කර ඇත

උදාහරණ:-

දඹුල්ල ඉබ්බන්කටුව

යාපහුව ගල් සොහොන් කනත්ත

ගලේවෙල යටිගල්පොත්ත

මැටි ඔරු සුසාන - අමු මැටිටෙන් සකසන ලද ඔරුවක හැඩැති කොටසක හෂ්මාවශේෂ බහාලූ මැටි වළං තැන්පත් කර ඇත. බිම මැටිඔරු තුළ මිනිස් ඇටසැකිලි ආදාහනය කර ඇත

උදාහරණ:-

රංවාමඩම

උභව පළාතේ හල්දුම්මුල්ල සහ බෙරගල

ජනාවාස වල ස්වභාවය

මෙම යුගයේ ස්ථිර වාසස්ථාන ගොඩනඟා ගැනීම සිදු විය. එය ස්ථිරවාසිතාව ලෙස හැඳින්වේ.

මේ පිළිබඳව හමුවන ප්‍රධාන සාක්ෂිය රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ උඩරංවාමඩම නිවාස යයි උඩරංවාමඩම නිවාස ලක්ෂණ:-

1. මීටර 10.20 x 6.80 ප්‍රමාණයේ ආයත වතුරශ්‍රාකාර හැඩයකින් යුක්ත වීම
2. නිවසේ ඉදිරිපස සහ පිටුපස බිත්තියකින් වෙන් කර තිබීම
3. බිත්ති පොළවට ලම්භාකාර ලෙස සකස් කර තිබීම
4. ගිලා නොබසින ලෙස ගෙබිම සකස් කර තිබීම
5. නිවසේ බිත්ති වර්විච් මැටියෙන් ඉදිකර තිබීම
6. වහලය ඉලුක් හෝ එවැනි දෙයකින් සෙවිලි කර තිබීම

පීඩන රටාව

ආහාර

කෘෂිකාර්මික දිවි පෙවකට හුරු වුව ද සතුන් දඩයම් කිරීම සම්පූර්ණයෙන්ම අනහර දමා නොතිබූ බව උඩරංව්‍යාමය නිවාසය කැණීම් කටයුතුවලදී හමු වූ සත්ත්ව ඇටකටු සාක්ෂි දරයි.

ඒ අනුව මුවා, ගවයා, වල් උරා සහ දඬු ලේනා යන සතුන්ගේ ඇට කටු හමුවී ඇත

භාවිත කළ මෙවලම්

1. මැටි වලං

- උඩරංව්‍යාමය නිවාසයෙන් හමුවූ පින්තාරු කරන ලද මැටි වළඳක කොටස් අනුව පෙනී යන්නේ මැටි වළං භාවිත කළ බවයි
- මෙම වළඳ ක්‍රිස්තු පූර්ව 1129 ට දින නිර්ණය කර ඇත
- මෙම වළඳේ සුදු පැහැති පසු බිමක රතු පැහැයෙන් ඉරි ඇඳ ඇත. එහි සමමිතික බව අනුව අනිවාර්යයෙන්ම සකපෝරුව භාවිතා කර ඇති බව පෙනේ
- මෙවැනි තවත් වළඳ ක කොටස් හල්දුම්මුල්ල ප්‍රදේශයෙන්ද හමුවී ඇත

2. රූපලාවණ්‍ය කටයුතු සඳහා භාවිත කළ උපකරණ සහ මැටි පබළු

- උඩරංව්‍යාමය නිවාසයෙන් මැටි පබළු කිහිපයක් සොයාගෙන ඇත
- එසේම කාන්තාවන් ඇස් අඳුන් තැබීමට භාවිතාකල ලෝහ කුරක්, සිරුර වර්ණ ගැන්වීමට යොදා ගත් කහ සහ රතු පැහැති ගුරු ගල් දෙකක් සහ ඒවා උරව්වී කිරීමට යොදාගත් ඇඹරුම් ගල් දෙකක් හමුවී ඇත

තාක්ෂණය

මෙම යුගයේ තාක්ෂණය පිළිබඳව හෙළිදරව් වන සාක්ෂි

1. ලෝහ තාක්ෂණය - උඩරංව්‍යාමය නිවාසයෙන් හමුවූ ඇස් අඳුන් ගැලවීමට භාවිත කළ ලෝහමය කුර
2. මැටි තාක්ෂණය- උඩරංව්‍යාමය නිවාස හමුවූ පින්තාරු කරන ලද මැටි බඳුන
මැටි පබළු
මැටි ඔරු සුසාන
3. නිවාස ඉදි කිරීමේ තාක්ෂණය- උඩරංව්‍යාමය නිවාසය ඉදිකර තිබෙන ආකාරය

මුල් ඓතිහාසික යුගය

මුල් ඓතිහාසික යුගය ලෙස සැලකෙන්නේ ක්‍රිස්තු පූර්ව 450 සිට ක්‍රිස්තු වර්ෂ 300 දක්වා වූ කාල පරිච්ඡේදයයි

මෙම යුගය පිළිබඳව තොරතුරු හමු වන ප්‍රධාන සාධකය වන්නේ කුඩා ගම් වැව් වල ව්‍යාප්තියයි

මෙම යුගයේ ජනාවාස ව්‍යාප්තියට බලපෑ සාධක

1. වාර්ෂික වර්ෂාපතනය අගය
2. පසේ ස්වභාවය
3. භූ විෂමතාවය
4. ස්වභාවික සම්පත් වල ව්‍යාප්තිය
5. ජලවහනය

- මුල් ඓතිහාසික යුගයේ ජනාවාස ව්‍යාප්ත වූයේ ශ්‍රී ලංකාවේ වියළි කලාපයේ(වර්ෂාපතනය 1000mm - 1250mm) සහ ශුෂ්ක කලාපය (වර්ෂාපතනය 1000mm ට අඩු) තුළය

- ඊට හේතුව වූයේ වියළි කලාපයේ සාරවත් පසක් තිබීමයි. එය රතු දුඹුරු පස ලෙස හැඳින්වේ

- මෙම ප්‍රදේශයට ගොවිතැන් කටයුතු සඳහා ජලය සපයා ගත් ප්‍රධාන ක්‍රම දෙකකි

- එනම්, මෝසම් වර්ෂාව සහ ස්වභාවික ගංගා මගින් ජලය ලබා ගැනීමයි
- මෙම යුගයේ මූලික ජනාවාස ව්‍යාප්ත වූයේ ගංගා නිම්නයට පිටතින් ය. ඊට හේතුව විනාශකාරී ගංවතුර පාලනය කිරීමට සරිලන තාක්ෂණය මෙම කාලයේ නොමැති වීමයි
- ක්‍රිස්තු පූර්ව පළමු වන සියවස අග භාගයේ දී හෝ ක්‍රිස්තු වර්ෂයෙන් පළමුවන සියවසේ දී ගංගා හරස් කර අමුණු බැඳ ජලය වැව් කරා ගෙන යාමෙන් ගංවතුර පාලනය කිරීම ආරම්භ විය
(උදාහරණ:- ඉලනාග රජු විසින් කිරිදි ඔය හරස් කර අමුණක් බැඳ නිස්සම්භාරාම වැව ඉදි කිරීම)
- සෙල්ලිපි වල අමුණ හැඳින්වීම සඳහා අවරණ යන වචනය යොදා ඇත
(උදාහරණ:- කුරුණෑගල ගනේකන්ද විහාරයේ සහ ගල්ලෙන විහාරයේ පිහිටි ගල්ගුහා දෙකක සෙල්ලිපි වල අවරණ යන වචනය යොදා ඇත)

ජනාවාස වල ව්‍යුහය හා ස්වරූපය

1. වැව් කේන්ද්‍ර කොටගෙන වර්ධනය වීම
උදාහරණ:- සුමන වාපි ගාම, විහාර වාපි ගාම, හුන්දරි වාපි ගාම, කඩහ වාපි ගාම යනාදී වැව් ගම් කිහිපයක් පිළිබඳව මහාවංශයේ සඳහන් වේ
2. විවිධ වෘත්තීන් හා කාර්යය අනුව වෙන් වශයෙන් ගම් තිබූ බව වංශ කථා සහ සෙල්ලිපි වල සඳහන් වේ
උදාහරණ :- වෘත්තීන් අනුව

කසි කාර ගාම	- ගොවියන් විසූ ගම්
මනිකාර ගාම	- මැණික් ගැරු හෝ කැපු අය විසූ ගම්
ගෝපාල ගාම	- ගොපල්ලන් විසූ ගම්
කේවට්ට ගාම	- ධීවරයන් විසූ ගම්
කුම්භකාර ගාම	- වළං සාදන්නන් විසූ ගම්
වඩ්ඩක් ගාම	වඩුවන් විසූ ගම්

කාර්යයන් අනුව

පට්ටන ගාම	- වරාය ආශ්‍රිතව තිබූ ගම්
නියම් ගම්	- වෙළඳ ගම්
ඔලගම්	- ජනතාව විසින් අතහැර දමන ලද වැව් ගම්
3. විශාලත්වය අනුව විවිධ ජනාවාස දැකිය හැකි වීම
 - කුඩා ප්‍රමාණයේ ගමක විශාලත්වය හෙක්ටයාර 0.15 කට වැඩි නොවී ය
 - මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ ග්‍රාමීය ජනාවාසයක් හෙක්ටයාර දෙකකට ආසන්න විය
 - විශාල නාගරික ජනාවාසයක් හෙක්ටයාර දෙකකට වඩා විශාල විය
4. ජනාවාසයේ විශාලත්වය අනුව ජනගහනය ද වෙනස් වීම
 - සාමාන්‍ය ගමක පවුල් 5-6 පමණ වාසය කරන ලදී
 - විශාල ගමක පවුල් 30 ක් පමණ ජීවත් විය
 - නාගරික ජනාවාසයක අවම වශයෙන් 35,000 ක ජනගහනයක් වාසය කරඇත
5. එක් ගමක් තවත් ගමකින් වෙන් වූයේ පටු කැලෑ තීරයකින් ය
- 6.ඇතැම් ගම් වැටකින් ආරක්ෂා කර තිබූ අතර එවැනි ගම් පරික්කිත්ත ගම් ලෙසත් වැටකින් ආරක්ෂා නොවූ ගම් අපරික්කිත්ත ගම් ලෙස ද හැඳින්විණි
7. නාගරික ජනාවාස හැඳින්වීමට පුර යන වචනය භාවිත විය
උදාහරණ:- ක්‍රිස්තු පූර්ව 250 ට අයත් බ්‍රාහ්මීය සෙල්ලිපියක පුර කමන යනුවෙන් හඳුන්වා ඇත්තේ නාගරික ප්‍රධාන වාස්තු ශිල්පියා ය
පලවන විජයබාහු රජුගේ පනාකඩුව තඹ සන්නය අනුරාධපුරය නම් කිරීමට නුරු පුර යන වචනය යොදා ඇත

8. ගමන් නගරයන් අතර වූ අතරමැදි ජනාවාස හැඳින්වීමට නතර යන වචනය යොදාගෙන ඇත

9. මෙම ජනාවාස වල සංවිධානය හා පරිපාලනය ක්‍රමවත් වීම

උදාහරණ:- පවුල නියෝජනය කිරීමට - ශාඛපති

ගම නියෝජනය කිරීමට - ගමික

ගම් කිහිපයකින් යුත් ප්‍රදේශයක පරිපාලන ගැටලු විසඳීම - දසගම් ඇත්තන්(මෙම දසගම් ඇත්තන් පිළිබඳව දඹුල්ල කලාපීය පොකුණ විහාරයේ සෙල් ලිපියේ සඳහන්ය)

ජනාවාස පිළිබඳ සාධක හමුවන ස්ථාන -

-අනුරාධපුර කැණීම් කටයුතුවලින් පැරණි ග්‍රාමීය නිවාස කිහිපයකට අයත් අත්තිවාරම් හමුවීම

-තිස්සමහාරාමයේ වළගම් පත්තුව නම් ග්‍රාමයෙන් පැරණි නිවාසයකට අයත් සලකුණු හමුවීම

යැපීම් ක්‍රමය සහ ආහාර

-මෙම ජනතාව යැපීම් ක්‍රමය ලෙස අනුගමනය කළේ හේන් ගොවිතැනයි (කුරක්කන්, මෙනේරි, තල සහ තණහාල් වැනි කටුසර බෝග වගා කරන ලදී

-පසුකාලීනව ජනගහනය වැඩිවීමත් සමඟ ගම් වැව් ඉදිකිරීම මගින් ගොවිතැන් සඳහා ජලය සපයා ගන්නා ලදී

ආර්.ඒ. අයේෂා ලක්මාලි

විහාරමහාදේවී බාලිකා විද්‍යාලය, කිරිඳිගොඩ

ශ්‍රී ලංකාවේ දේශපාලන බලය විකාශනය වීම

පූර්ව රාජ්‍ය සමය

- ❖ රාජ්‍යත්වය ආරම්භ වීමට පෙර සිටි පරිපාලන නිලධාරීන්
 - ගෘහපති
 - ගාමික
 - පරුමක
- ❖ එම නිලධාරීන් පත් වූ ආකාරය සහ කාර්යයන්

1) ගෘහපති

ගමක් සකස් වී ඇත්තේ පවුල් කිහිපයකිනි. එමෙන්ම සෑම පවුලකම ප්‍රධානියා ගෘහපති ලෙස හඳුන්වයි. සෙල්ලිපි වල ගෘහපතීන් ගහපති යන නමින් ද හඳුන්වා ඇත.

කාර්යයන්

- තම පවුල නඩත්තු කිරීම
- ආහාර පාන සැපයීම
- ගමක පොදු වැඩ කටයුතුවලදී තම පවුල නියෝජනය කිරීම

උදාහරණ

අනුරාධපුරයේ පෙරියපුලියන්කුලම නමින් හැඳින්වුණු ප්‍රදේශය දක්නට ලැබෙන ලිපියක සඳහන් කර ඇත්තේ සුමන ගේ පවුලට අයත් ලෝභ වැඩ සිය රැකියාව ලෙස කළ ගෘහපතියකු හික්ෂුන් වහන්සේලාගේ සැප පහසුව වෙනුවෙන් ගල්ගුහාවක් කිසිදු කොට පූජා කළ බවයි.

2) ගමික

පැරණි ගමක ජීවත් වූ ගම් ප්‍රධාන ගෘහපතීන් අතරින් වැඩිම ධනය, මහජන කැමැත්ත හිමි පුද්ගලයා ගමික ලෙස තේරී පත් විය. පැරණි සෙල්ලිපි වල අටුවා කථා වල ග්‍රාමික යන නමින්ද හඳුන්වයි.

කාර්යයන්

- ගම්වල පොදු වැඩ කටයුතු වලට නායකත්වය දීම.
- ගමට අයත් වැව නඩත්තු කිරීම.
- ඉන් ජලය බෙදා දීම.
- ගම් වල ඇති ආරවුල් විසඳීම.
- පොදු වැඩ කටයුතුවලදී ගම නියෝජනය කිරීම.

උදාහරණ

- පැරණි ගමක ජීවත් වූ දිළිඳු වැසියකු ඊළඟ කන්නයේ ලබා දෙන පොරොන්දුව පිට ගමේ විසූ ගම්ප්‍රධානියාගෙන් වී මල්ලක් ණයට ඉල්ලා ගත් පුවතක් ජාතක අට්ය කතාවේ සඳහන් වේ.
- ගමිකයන් ගෘහපතීන් අතරින්ම පත් වූ කෙනෙකු බව බුද්ධඝෝෂ හිමියන් විසින් සමන්තපාසාදිකාවේ සඳහන් කර තිබේ.

3) පරමක

ගමිකයන් අතරේ බලය හා වත්පොහොසත්කම වැඩි පුද්ගලයා පරමක ලෙස පත් විය. පරමක වරුන්ගේ බිහිවීමත් පුරාණ කාලයේ පැවති වැව් නඩත්තු කිරීමත් අතර සබඳතාවක් තිබෙන බව විද්වතුන්ගේ අදහසයි.

කාර්යයන්

- ප්‍රදේශයේ වැව් පද්ධතිය නඩත්තු කිරීම.
- ප්‍රදේශයේ සුභසාධන කටයුතු සිදුකිරීම.
- තම ප්‍රදේශයට අයත් ආරවුල් විසඳීම.
- වැව් පද්ධතියට අයත් ගම් සියල්ල නියෝජනය කිරීම.

❖ පහත සඳහන් පදවල අර්ථය පැහැදිලි කරන්න

1. තොට බොජක -
2. කුල -
3. අපේ ගම -
4. අල්ලපු ගම -
5. පිටගම් -
6. එල්ලංගාව -

❖ වැව් පද්ධතියක් සකස් කිරීමට අවශ්‍ය වූයේ ඇයි?

- කුඩා වැව් වලට වලට වර්ෂා කාලයේදී පුරවා ගන්නා ජලය ප්‍රමාණවත් නොවීම.
- කල්යාණේදී ගම් ජනගහන ඉහළ යාම.
- වැඩි ජනගහනයකට වැඩි භූමි ප්‍රමාණයක් වගා කළ යුතු වීම.

❖ වැව් පද්ධතියක් සෑදීමේ අරමුණු

- භූමියක ඉහළින් පිහිටි වැවක් වැසි දියෙන් පිරුණු විට ඉන් බැහැරට ගලා යන ජලය පහලින් ඇති වැවට හරවා ජලය සංරක්ෂණ කරවීම.
- වැව් දෙකක් අතර ඇළ මාර්ගයේ නිරන්තරයෙන් ජලය ගලායාමට සලස්වා ඇළ මාර්ගයේ දෙපස භූමියේ තෙතමනය ඉහළ දැමීම.

රාජ්‍යත්වය පිහිටුවීම

❖ රාජ්‍යත්වය යන්නෙන් ඔබ අදහස් කරන්නේ කුමක්ද?

රටේ විධිමත් පාලනයෙන්, රටවැසියාගේ ආරක්ෂාවෙන්, රටේ ආර්ථිකයේ හා ජනයාගේ අධ්‍යාත්මික දියුණුවට කටයුතු කළ යුතු නායකත්වය හා බැඳී පැවතුන සංකල්පයකි.

❖ විජය රජුගේ හා පණ්ඩුවාසුදේව රජුගේ රාජාභිෂේකය රාජ්‍යත්වය පිළිබඳ අර්ථ දැක්වීමට යොදා ගැනීම කොතෙක් දුරට යුක්තිසහගත යැයි ඔබ සිතන්නේද?

- ශ්‍රී ලංකාවේ මුල් ජනාවාස බිහි වන විට රාජ්‍යත්වය පිළිබඳ අදහසක් තිබූ බවට සාක්ෂි හමු නොවේ.

- මුල් ජනාවාස පිහිටවූ පුද්ගලයා නමින් එම ජනාවාස නම් කිරීමෙන් එම පුද්ගලයාට නායකත්වය හිමි විය.

උදා විජය	-	තම්බපණ්ණි
උපතිස්ස	-	උපතිස්ස ග්‍රාමය
අනුරාධ	-	අනුරාධ ග්‍රාම

- විජය කුමරු මධුරා පුරයෙන් ගෙන්වා ගත් විජය කුමරිය සමඟ සහ පඬුවස්දෙව් හද්දකච්චායනා කුමරිය විවාහ කර ගැනීමෙන් පසු අභිෂේකයක් සමඟ රාජ්‍යත්වය බැඳී නොපැවතී.
- එනම් ඓතිහාසික තොරතුරු අනුව අභිෂේකයෙන් පසු ව වුව ද මොවුන් කටයුතු කර ඇත්තේ ජනපද නායකයන් ලෙස ය.
- එබැවින් විජය සහ පඬුවස්දෙව් යන රජුන්ගෙන් රාජ්‍යත්වය ආරම්භ වූවායැයි සාකච්ඡා කිරීම යුක්තිසහගත නොවේ.

රාජ්‍යත්වය ආරම්භ වූ ආකාරය

- පණ්ඩුකාභය රජතුමා විසින් ආර්ය ආනාර්ය ජනාවාස එක්තැන් කිරීමෙන් විශාල ප්‍රදේශයක් ගොඩනගා ගැනීමෙන් පසු තම බලය ස්ථාපිත කිරීමට ගත් ක්‍රියාමාර්ග තුළ රාජ්‍යත්වයට පදනම සකස් වූ බව.
- අශෝක් අධිරාජ්‍යා විසින් එවන ලද අභිෂේක ක්‍රමය මුල්කොටගෙන සිදු වූ දේවානම්පියතිස්ස රජතුමාගේ දෙවන අභිෂේකය සමඟ ලංකාවේ රාජ්‍යත්වය ආරම්භ වී ඇත.

රාජ්‍යත්වයේ වර්ධනය

- රාජ්‍යත්වයේ වර්ධනය යනු විකේන්ද්‍රගත ව තිබූ බලය මධ්‍යගත වීමයි.

පණ්ඩුකාභය රජු

- ඓතිහාසික මූලාශ්‍රවල විස්තර කර තිබෙන පරිදි මෙරට පාලනය කළ ප්‍රථම රජු වූයේ පණ්ඩුකාභය රජතුමාය.

සේවාවන්

- ආර්ය ආනාර්ය ජනපද එක්කොට ඒකීය පාලනයක් බිහි කිරීම.
- අනුරාධපුරය තම පාලන මධ්‍යස්ථානය ලෙස තෝරා ගැනීම. අනුරාධපුරය වසර 1400ක් පමණ මෙරට අගනුවර වශයෙන් පැවතුනි.
- අනුරාධපුර නගරය අංගසම්පූර්ණ සැලසුම් සහගත නගරයක් බවට පත් කිරීම
 - ✓ නගරය වටා ප්‍රාකාර ඉදිකිරීම
 - ✓ නගරය ඇතුළේ වීමට දොරටු සතරක් ඉදිකිරීම
 - ✓ නගරය වටා දිය අගල් තැනවීම
 - ✓ නගරයට අවශ්‍ය මංමාවත් උද්‍යාන යනාදිය තැනවීම

- ✓ නගරයේ පවිත්‍රතා කටයුතු සඳහා සැඩළුන් යෙදවීම
- ✓ සුසාන භූමි ඉදිකිරීම
- ✓ විවිධ ආගම් සඳහා ආගමික ස්ථාන ඉදිකිරීම

- දසවන රාජ වර්ෂයේ දී දිවයිනේ ග්‍රාම සීමා ලකුණු කිරීම.
- පරිපාලන සංවිධානය සංවිධානාත්මක ව පවත්වාගෙන යාමට තනතුරු ප්‍රධානය කිරීම.

වන්ද කුමරු - පුරෝහිත

අභය කුමරු - නගර ගුත්තික

- සියලුම ආගම් සඳහා සහනශීලී ප්‍රතිපත්තියක් අනුගමනය කිරීම. මෙහිදී සියලුම ආගමිකයන් සඳහා ආගමික ස්ථාන ඉදිකර දීම.

උදාහරණ - පරිබ්‍රාජකයන්ට ආරාම බ්‍රාහ්මණයන්ට සිවිකා ශාලා ජෛන

සහ නිගණ්ඨ ආරාම යකුන්ට සහ දෙවියන්ට දේවාල ඉදිකර දීම

- නගරයෙන් පිටත විත්තරාජ සහ කාලචේල යන යකුන් උදෙසා සහ පශ්චිම රාජ නම් දෙවභන උදෙසා දේවාල ඉදිකර දීම.

- ආර්ථිකය නගා සිටුවීම සඳහා වැව් තුනක් ඉදිකර වීම.

✓ අභය වැව

✓ ජය වැව

✓ ගාමිණී වැව

- පණ්ඩුකාභය රජු වසර හැත්තෑවක් පමණ මෙරට පාලනය කර ඇත

දේවානම්පියතිස්ස රජතුමා

- ලංකාවේ ප්‍රථම බෞද්ධ රජු ලෙස දේවානම්පියතිස්ස රජු හැදින්විය හැකිය.
- පණ්ඩුකාභය රජුගෙන් පසු ඔවුගේ පුත් මුටසිව රජු වූ අතර ඔහුගෙන් පසු රජුගේ දෙවෙනි පුත්‍රයා වූ තිස්ස කුමරු රජ විය.
- සමකාලීනයකු වූ භාරතයේ අශෝක අධිරාජ්‍යයා විසින් එවන ලද පංච කකුඩ භාණ්ඩ (වල්විදුනාව, නළල් පට, මගුල් කඩුව, සේසත, මිරිවැඩිසහල) යොදාගෙන මාර්ග ක්‍රමයට අනුව දෙවන රාජාභිෂේකය පවත්වා දේවානම්පියතිස්ස නමින් අභිෂේක ලැබීය.
- දේශපාලන බලය මධ්‍යගත වීම තවදුරටත් මෙතුමාගේ රාජ්‍ය කාලයේ දී සිදුවිය.

සේවාවන්

- මිහිඳු මහරහතන් වහන්සේ ඇතුළු පිරිස ලංකාවට පැමිණීම
- ලංකාවේ බුදු සසුන පිහිටුවීම
- සංඝමිත්තා තෙරණිය ඇතුළු පිරිස පැමිණීම
- හික්ෂුණි ශාසනය ආරම්භ කිරීම
- මහමෙව්නා උයනෙහි ශ්‍රී මහා බෝධිය රෝපණය කිරීම
- මිහිඳු මහ රහතන් වහන්සේ ඇතුළු පිරිසට මහමෙව්නා උයන පූජා කොට මහා විහාරය ඉදිකිරීම
- පථම ස්ථූපය වූ ථූපාරාමය ඉදිකිරීම ද එතුමාගේ රාජ්‍ය කාලයේ සිදු වූ වැදගත් සිදුවීමකි

- එලෙසම මිහිඳු මහරහතන් වහන්සේ පළමුව නගරයට ගොඩබැස ස්ථානයේ පයමක නම් වෛත්‍යයද, තිස්සමහාරාමයේ කාලප්‍රසාද පිරිවෙන ද, මහාපාලි දාන ශාලාව ද, ඉසුරුමුණි විහාරය ද, නාගදීපයේ ජම්බුකෝල විහාරය ද, ප්‍රාචීන රාමය, වෙස්සගිරිය, උපාසිකා විහාරය, හත්පාල්හක මෙහෙණවර ආදී ගොඩනැගිලි ඉදිකර වීම.

➤ දේවානම්පියතිස්ස රජතුමා දෙස් විදෙස් පාලකයන් සමඟ සුභදතාවය ගොඩනැංවීම සඳහා ක්‍රියා කර ඇත.

• දේශීය ප්‍රාදේශීය පාලකයන් සමඟ සුභදතාව වර්ධනය කිරීමට ගත් ක්‍රියාමාර්ග උදාහරණ

- ✓ ශ්‍රී මහා බෝධීන් වහන්සේ රෝපණය කරන අවස්ථාවේ දේවානම්පියතිස්ස රජු කතරගම සහ වන්දනගම ක්ෂත්‍රියන් ඒ සඳහා ආරාධනා කළ බව මහාවංශයේ සඳහන් වේ.
- ✓ ශ්‍රී මහා බෝධීන් වහන්සේගේ ශාඛා දිවයිනේ විවිධ ප්‍රදේශවල රෝපණය කිරීම.

• විදේශීය පාලකයන් සමඟ සුභදතාවය වර්ධනය කිරීම

- ✓ ඉන්දියාවේ අශෝක අධිරාජ්‍යයා විසින් එවන ලද පංච කකුධ භාණ්ඩ භාවිතා කරමින් දෙවන වරට අභිෂේක වීම.
- ✓ අශෝක රජතුමා විසින් භාවිත කරන ලද දේවානම්පිය යන අභිධානය භාවිතයට ගැනීම.
- ✓ මිහිඳු මා හිමියන් බුදු දහම රැගෙන මෙරටට වැඩම කිරීම.

දුටුගැමුණු රජතුමා

- විමධ්‍යගත ව පැවැති ශ්‍රී ලංකාවේ දේශපාලන බලය මධ්‍යගත වීමේ ක්‍රියාවලියේ තවත් නියමුවකු ලෙස දුටුගැමුණු රජු හැඳින්විය හැකිය.
- දිවයිනම එක්සේසත් කළ ප්‍රථම පාලකයා ලෙස දුටුගැමුණු රජු හැඳින්විය හැකිය.
- පරුමකවරුන් ලෙස කටයුතු කළ වේළුසුමන, පුස්සදේව, ථේරපුත්තාභය, නන්දමිත්‍ර යන පරුමකවරුන්ගේ සහය ඇතිව එතෙක් විමධ්‍යගත තිබූ මධ්‍යගත කිරීම පියවර ගනු ලැබීය
- ඇතැම් පරුමකවරුන් පසු කාලයේදී සෙන්පතිවරුන් බවට පත් කර ඇත.
 - සේනාපති පුස්සදේව
 - සේනාපති වේළුසුමන
 - සේනාපති ථේරපුත්තාභය
- ඇතැම් පරුමකවරුන් භාණ්ඩාගාරික අයකැමියන් ගබඩා පාලක තනතුරු වල පිහිටු වූ බව ද සෙල්ලිපිවල සඳහන් කර ඇත.

වසඟ රජතුමා

- මෙතුමා ගේ පාලන කාලයේදී සමස්ත ශ්‍රී ලංකාවම එක් ඒකකයක් ලෙස ක්‍රියාත්මක විය.
- වසඟ රජතුමා විසින් පිහිටවනු ලැබූ සෙල්ලිපි මෙරට විශාල ප්‍රදේශයක පැතිරී ඇත.

- පරිපාලන දිස්ත්‍රික්ක (ආස්ථාන) වෙන් කොට ඒ එක් එක් දිස්ත්‍රික්ක පාලනය කිරීමට ඇමැතිවරුන් පත් කර ඇත.

උදාහරණ - යාපනය ප්‍රදේශය පාලනය කිරීමට සෘෂිගිරි නම් ඇමති වරයෙකු පත් කළ බව වල්ලිපුරම් රන් පත සඳහන් කර ඇත

රාජ්‍යත්ව සංකල්ප

රජතුමා විසින් රටවැසියාට ඉටුකළ යුතු යුතුකම් සහ වගකීම්

- රට සහ රට වැසියන් ආරක්ෂා කිරීම
 - අභ්‍යන්තර කැරලි කෝලාහල වලින්
 - පරසතුරු ආක්‍රමණ වලින්
 - ස්වාභාවික උවදුරු වලින්
- රට ආර්ථික වශයෙන් දියුණු කිරීම
 - වැව් අමුණු ඉදි කර රටේ කෘෂිකාර්මික දියුණුවක් ඇති කිරීමට කටයුතු කිරීම
 - කර්මාන්ත නගා සිටුවීමට පියවර ගැනීම
 - වාසි සහගත වෙළඳාමකට නැඹුරුවීම
- රටවැසියාගේ ආධ්‍යාත්මික සංවර්ධනයක් ඇති කිරීමට කටයුතු කිරීම
 - වෙහෙර විහාර ඉදි කිරීම සහ ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම
 - උපසම්පදා කර්ම පවත්වා ගෙන යාම
 - ආගමික උත්සව පැවැත්වීම
- පෙර සිරිතට අනුව රට පාලනය කිරීම
 - මුල් රජවරු අනුගමනය කරන ලද යහපත් නීතිරීතිවලට අනුව පාලන කටයුතු ඉටු කිරීම
 - රජකෙනෙකට ඒකාධිපති පාලකයකු ලෙස කටයුතු කළ නොහැකිය
- හික්ෂුන් වහන්සේලාගේ අනුශාසනා ලබා ගනිමින් දසරාජ ධර්මයට අනුව රට පාලනය කිරීම

රාජ්‍යත්ව සංකල්ප

- දේවත්ව සංකල්පය
 - රජු දෙවියකු ලෙස පෙනී සිටීම.
 - උදාහරණ - කුටකණ්ණ අභය රජතුමා දඹුලු විහාරයේ සෙල් ලිපියක තමා හඳුන්වා ඇත්තේ නරේෂ්වර (නරයන්ට ඊශ්වර) නමිනි
 - මහසෙන් රජුට මින්තෝරි දෙවියන් ලෙස පූජනීයත්වයට පත්ව ඇත
- බෝධිසත්ව සංකල්පය
 - රජු ජනතාවගේ හිත සුව පිණිස සාධාරණ දැහැමි පාලනයක් පවත්වාගෙන යාම තුළින් ජනතාවගේ විශ්වාසය දිනා ගැනීම.

- පර්වත රාජ සංකල්පය
 - ආලකමන්දාව හෙවත් පර්වතයට අධිපති ලෙස සැලකීම
 - උදාහරණ පළමුවන කාශ්‍යප රජු “අකලපස මහරජ” (ආලකමන්දාධිපති මහරජ) යනුවෙන් සෙල්ලිපි වල හඳුන්වා තිබීම.
- විරත්වය සංකල්පය
 - රජු විරයකු ලෙස සැලකීම
- චක්‍රවර්ති සංකල්පය
 - සමස්ත ලෝකයටම අධිපති ලෙස සැලකීම
 - උදාහරණ - නිශ්ශංකමල්ල රජු සෙල්ලිපිවල කාලිංග චක්‍රවර්ති ස්වාමීන් වහන්සේ යනුවෙන් තමාව හඳුන්වා ඇත.

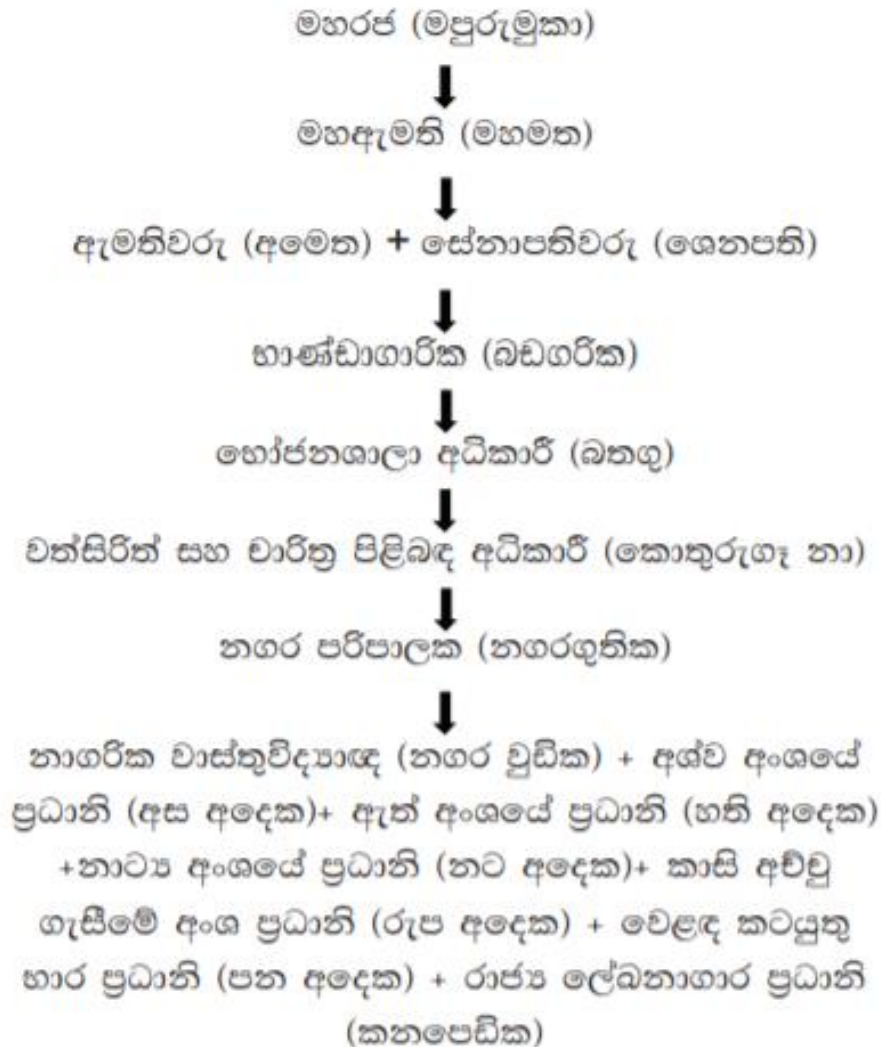
රාජ්‍ය උරුමය

ශ්‍රී ලංකාවේ රාජ්‍ය උරුමය ලැබුණු ප්‍රධාන ආකාර දෙකකි.

- පියාගෙන් පුතාට
 - උදාහරණ
 - කාවන්තිස්ස රජුගෙන් පසු ඔහුගේ පුත් දුටුගැමුණු කුමරුට
 - මුට්ඨිව රජුගෙන් පසු ඔහුගේ පුත් දේවානම්පියතිස්ස කුමරුට
 - වසභ රජුගෙන් පසු ඔහුගේ පුත් වංකනාසික තිස්ස රජුට
- සහෝදරයාගෙන් සහෝදරයාට
 - උදාහරණ
 - දුටුගැමුණු රජුගෙන් පසු සද්ධාතිස්ස කුමරුට
 - පළමුවන විමලධර්මසූරිය රජුගෙන් පසු සෙනරත් රජුට
 - දේවානම්පියතිස්ස රජුගෙන් පසු උත්තිය කුමරු ට

රාජ්‍ය තන්ත්‍රය

ශ්‍රී ලංකාවේ දේශපාලන බලය මධ්‍යගත වීමෙන් පසු ගොඩනැගුණු රාජ්‍ය පරිපාන සැකැස්මට අයත් නිලධාරීන්

මෙරට පාලනය කළ ශ්‍රේෂ්ඨ රජවරු

දුටුගැමුණු රජු

දුටු ගැමුණු රජුගේ පියා කාවන්තිස්ස රජුය මව විහාර මහා දේවියයි සොහොයුරා වූයේ සද්ධාතිස්ස කුමරු යි.

දුටුගැමුණු රජතුමා විසින් කරන ලද සේවාවන්

දේශපාලන සේවය

- අවුරුදු හතළිස් හතරක් තිස්සේ පැවැති සොළි පාලනයෙන් රට මුදවා ගෙන ලක්දිව එක්සේසත් කළ ප්‍රථම පාලකයා වීම
- දුටුගැමුණු රජු රජ වීමෙන් පසු රටේ පරිපාලනය සඳහා අවශ්‍ය නිලධාරීන් පත් කොට යුක්තිය පසුදලීම සඳහා අවශ්‍ය අධිකරණ සේවා හා විනිශ්චකරුවන් පත් කළේය. මහාවංශය මෙය හඳුන්වා ඇත්තේ තනතුරු සංවිධානය යනුවෙනි.
- රැහුණේ පාලකයා ලෙස සද්ධාතිස්ස කුමරු ද ශ්‍රී ලංකාවේ බටහිර දිග ප්‍රදේශයේ පාලනය සඳහා තම පුත් සාලිය කුමරු ද පත්කරන ලද බව මහාවංශයෙන් හෙළිවෙයි.
- ප්‍රථම සංවිධානාත්මක සටන් ව්‍යාපාරයට නායකත්වය දෙන ලද්දේ දුටුගැමුණු රජු විසිනි.
- එළාර සමඟ පැවැති සටන නිමා වීමෙන් පසුව පරාජයට පත් සිය ප්‍රතිමල්ලවයා ගෙ සොහොනට නිසි ගෞරවාචාර පැවැත්වීමට අණ කිරීමෙන් සිය රාජධානියේ රාජ්‍යතාන්ත්‍රික බව පළ කිරීමට එතුමා කළේය

ආර්ථික සේවය

- දුටුගැමුණු කුමාරයා කොත්මලේ සිටි කාලේ කුඹුරු අස්වද්දා කෙත්වතු සරුසාර කළ බව සඳහන් වේ.
- කාවන්තිස්ස රජු පරිදිම මෙතුමා තම සහෝදරයා යවා දිගාමඩුල්ල ප්‍රදේශයේ ආර්ථික සංවර්ධනයක් ඇති කළේය.
- සාගතයක් පිළිබඳ දැන ගත් රජු ඒ ඒ තැන වැව්, අමුණු බඳවා නොපමාව ගොයම් බත් කර වන සේ රාජ්‍ය වාසීන්ට නියෝගකොට උදලූ, කැති, පොරෝ ආදි වූ කර්මාන්ත උපකරණ ගෙන්වාගෙන ගොයම් බත් කරවීමෙහි නියුක්ත වූ බව සද්ධර්මාලංකාරයෙහි සඳහන් කොට ඇත.
- සොරබොර වැව කරවන ලද්දේ දුටුගැමුණු රජු විසින් බව ජනප්‍රවාදයක් පවතී.
- වෙහෙර විහාර 89 ඉදිකරවූ බව කීමෙන් පැහැදිලි වන්නේ රටේ දියුණු ආර්ථිකයක් පැවති බවයි.
- අභ්‍යන්තර වෙළඳාම දියුණු කිරීමට රජු අනුග්‍රහය දක්වා ඇත.

ආගමික සේවය

- දුටුගැමුණු රජු එළාර රජු හා සටනට යාමට ප්‍රථම හික්ෂුන් වහන්සේලාගේ ආශීර්වාද ලබාගත් බවත් එසේම යුද්ධයේ යුද්ධ පෙරහරේ පෙරටුව හික්ෂුන් වහන්සේලා පන්සිය නමක්ගමන් කළ බවත් පොත්පත්වල සඳහන් වේ. මින් හැඟියන්නේ හික්ෂුන් වහන්සේලාගේ මගපෙන්වීම අනුව දුටුගැමුණු කුමරු කටයුතු කර ඇති බවයි.
- දුටුගැමුණු රජුගේ ආගමික සේවාවන් අතර ඔහු විසින් වෙහෙර විහාර අසූ නමයක් කර වූ බව වංශ කථා වල සඳහන් වේ. ඒ අතර රුවන්වැලි මහා සෑය, ලෝවාමහාපාය, මිරිසවැටිය ප්‍රධාන වෙයි.
- රුවන්වැලි සෑය ඉදි කරන කාලය තුළ එහි සතර දොරටුවෙහි දත්සැල් පැවැත්වීම
- ස්තූපය ඉදි කිරීමට සහභාගී වන සියලු දෙනාට වැටුප් ගෙවීමට නියම කිරීමටත් කටයුතු කර ඇත.

වසභ රජතුමා

දේශපාලනික සේවය

- ලම්භකරණ රජ පෙළපතේ ආරම්භක පාලකයා වීම.
- ක්‍රිස්තු වර්ෂ 65 - 109 දක්වා රාජ්‍ය පාලනය කිරීම.
- ලම්භකරණ රජ පෙළපත මෙරට වසර 379 තරම් දීර්ඝ කාලයක් රාජ්‍යත්වය දැරීම.
- මුළු දිවයින පුරා බලය ව්‍යාප්ත කර ගැනීමට කටයුතු කිරීම සහ රජුට අයත් සෙල්ලිපි දිවයිනේ විවිධ ප්‍රදේශවලින් හමු වීමෙන් රට පුරා බලය පැවති බවට සාක්ෂි සපයයි.

උදාහරණ:-

- උතුරින් - යාපනය
- දකුණින් - සිතුල්පව්ව හා තිස්සමහාරාමය
- නැගෙනහිරින් - මඩකලපුව
- බටහිරින් - කුරුණෑගල

- රටේ පරිපාලනය විධිමත් කිරීමට රට පරිපාලන දිස්ත්‍රික්ක වලට බෙදා (අස්ථාන) එම එක් එක් ආස්ථාන පාලනයට ඇමතිවරු පත් කර තිබේ.

උදාහරණ:-

- යාපනය පාලනය කිරීමට ඉසිගිරි නම් ඇමති වරයෙකු පත් කළ බව වල්ලිපුරම් රන් පතෙහි සඳහන් වේ. එවකට යාපනය රාජධානිය හැඳින්වූයේ නකදිව යනුවෙනි

ආර්ථික සේවය

- මහා පරිමාණ වැව් තැනීමේ ආරම්භක පාලකයා වීම.
- මහා මහා වැව් 11ක් සහ ඇලවල් 12ක් නිර්මාණය කර ඇත.

උදාහරණ

- මානාකැටිය වැව
- මහවිලච්චිය වැව
- නොච්චිපොතාන
- හිරිවඩුන්න
- ඇලහැර ඇල

- උමං මගින් ජලය ගෙන යාමේ තාක්ෂණය මුල් වරට හඳුන්වා දුන්නේ වසභ රජු විසිනි. උම්මංග ජල මාතිකා ලෙස එය හඳුන්වයි.

උදාහරණ - රන්මසු උයනට අවශ්‍ය ජලය තිසා වැවෙන් උමං මගින් ගෙන යාම

- අය බදු එකතු කිරීම විධිමත් කිරීමට පියවර ගෙන ඇත දේශීය ආදායම වැඩි කිරීමට අවශ්‍ය පදනම සකස් කිරීම

ශාසනික සේවය

- වෙහෙර විහාර ප්‍රතිසංස්කරණය කරවීම.
- ථූපාරාමය වටදාගෙය ඉදිකිරීම.
- සැගිරිය, රුවන්වැලිසෑය, ථූපාරාමය, ශ්‍රී මහා බෝධිය යන සතර සිද්ධස්ථානයන්හි දහස් සංඛ්‍යාත පහන් පූජා පැවැත්වීම.
- ඉසුරුමුණි විහාරයේ පොහොය ගෙයක් කරවා සහ සතු කිරීම.
- තිස්සමහාරාමයේ පිහිටි සිතුල්පව්ව විහාරයේ දාගැබක් කරවීම.

පළමු වන විෂයබාහු රජතුමා

පොළොන්නරුවේ රජ කරමින් සිටි චෝලයන් පලවා හැර එහි රාජධානිය පිහිටුවා ගත් පළමු පාලකයා වන්නේ මහා විෂයබාහු රජතුමාය.

- පියා මොග්ගල්ලාන කුමරු
- මව ලෝකිතා දේවිය
- රුහුණෙහි මුහුණදීමට සිටි සතුරන් ලෝකේෂ්වර සහ කේශධාතු කාශ්‍යප
- උපකාර කළ ප්‍රභූවරයා - සිත්තාඨ බිම් බුද්දේනා හෙවත් බුද්ධරාජ
- මහා විෂයබාහු රජතුමා ගැන හැදෑරීමේ දී වැදගත් වන මූලාශ්‍ර
 - මහාවංශය, පනාකඩුව තඹ සන්නස, අඹගමුව ශිලා ලිපිය

දේශපාලන සේවය

- රුහුණේ පාලකයා බවට පත්වීම

රුහුණේ රජකම ලබා ගැනීමට ක්‍රියා කිරීමේ දී එවකට රුහුණේ පාලකයා වූ කේශධාතු කාශ්‍යප සමඟ සටන් කිරීමට සිදුවිය මෙහිදී කේශධාතු කාශ්‍යප පරාජයට පත්කර 1055 කතරගම පාලන මධ්‍යස්ථානය කර ගනිමින් පළමු වන විෂයබාහු නමින් රජකමට පත් විය.

- අවුරුදු 70 පමණ කාලයක් චෝලයන් යටතේ පැවති රජරට චෝල බලයෙන් නිදහස් කර ගැනීම.

ඔබේ දැනුමට

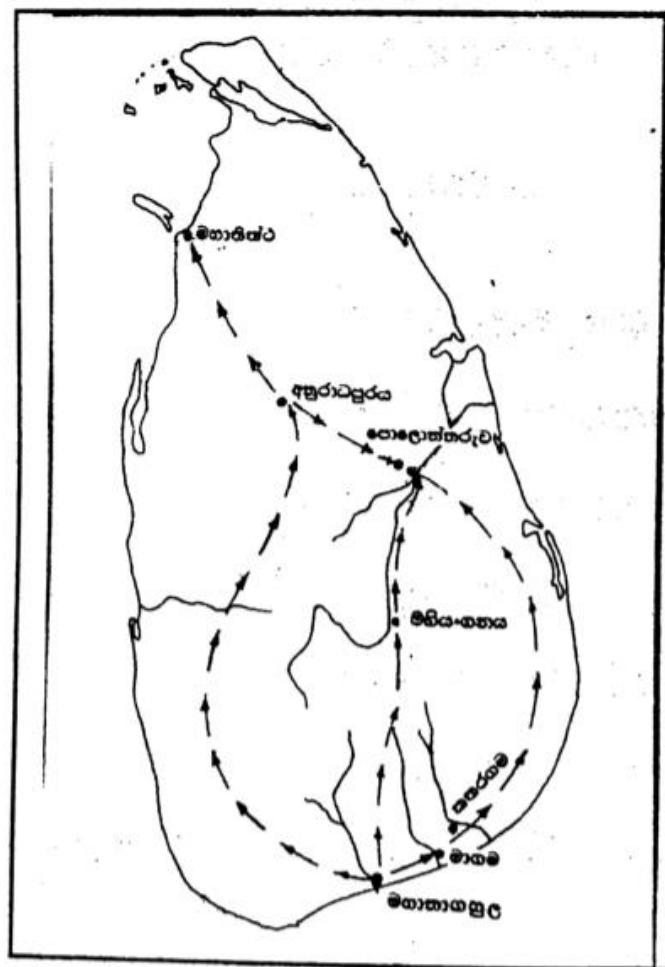
පළමු වන විෂයබාහු රුහුණේ බලයට පත් වී වැඩි කාලයක් යාමට පෙර චෝලයෝ රුහුණ ආක්‍රමණය කළෝය. රජු බලය ස්ථාවර කර ගැනීමට පෙර රජුගේ හමුදාව විනාශ කර දැමීම චෝලයන් ගේ අරමුණ විය. ඒ බව දැනගෙන මලය ප්‍රදේශයට (කඳුකර ප්‍රදේශයට) පලා ගිය බැවින් චෝලයන් ගේ අරමුණු ඉටු නොවීය. චෝලයෝ රුහුණ කොල්ල කා පොළොන්නරුවට ගියහ. නැවත රෝහණයට ගොස් ස්වකීය දේශපාලන බලය ගොඩනංවමින් සිටි විෂයබාහු රජතුමා අනාගත සටනට අවශ්‍ය විදේශ ආධාර ලබාගැනීමට බුරුමය සමඟ මිත්‍ර සබඳතා ගොඩ නගා ගත්තේය. විෂයබාහු රජු යටතේ රුහුණේ දේශප්‍රේමී සටනක් පිළියෙල වන බව ආරංචි වූ රජරට වැසියන් චෝලයින්ට බදු ගෙවීම නවතා ඔහුන්ට එරෙහිව කැරලි ගැසූ බව වාර්තා වේ.

ලංකාවේ තම පාලනයට එරෙහිව ලාංකිකයන් සංවිධානය වන බව ඇසූ චෝල අධිරාජ්‍යයා පොළොන්නරුවේ සිටි චෝල පාලකයාට ආධාර පිණිස හමුදා කණ්ඩායමක් එවීය. මෙසේ ශක්තිමත් වූ චෝලයන් නැවත වරක් රුහුණ ආක්‍රමණය කර ඇත. විෂයබාහු රජු සමඟ ඇති වූ පළමු සටනින් චෝලයෝ පරාජ වූහ. මේ අවස්ථාවෙන් ප්‍රයෝජන ගත් විෂයබාහු රජු සිය හමුදා සමඟ ගොස් පොළොන්නරුව අල්ලා ගත්තේය. මේ අවස්ථාවේදී ඉන්දියාවේ චෝල අධිරාජ්‍යයා පොළොන්නරුවේ චෝල පාලනයට ආධාර පිණිස නැවතත් හමුදාවක් එවීය. එහිදී විෂයබාහු රජු සහ චෝලයන් අතර නැවත රජරට දී සටන් ඇති විය. ඒහිදී පරාජය වූ විෂයබාහු රජු රැකවරණය පතා කෑගල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ වාකිරිගල ට පසු බැස්සේය.

මෙසේ පසු පසුබැස පසුව ක්‍රමයෙන් තම හමුදාව ගොඩනගා ගත් රජු අනතුරුව හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කයේ මහානාගහුල ප්‍රදේශයට ගොස් අවසන් සටනට සූදානම් විය.

1070 වර්ෂයේදී විජයබාහු රජු සියලු ශක්තිය යොදා පොළොන්නරුව ආක්‍රමණය කළ අතර ඉන්දියාවෙන් වෝල හමුදා පැමිණිය හොත් ඔවුන්ට පහර දීමට මහාතිත්ථ ට හමුදා කණ්ඩායමක් ද යැවීය. රජරට දී ඇති වූ සටන් වලින් විජයබාහු රජුට ජය ලැබුණි. මෙසේ 1070 වර්ෂයේදී විජයබාහු රජතුමා තුන්පැත්තකින් පොළොන්නරුව වටලා වසර හැත්තෑවක් පමණ පැවති වෝල පාලනය බිඳ දැමීමට සමත් විය.

විජයබා රජුගේ යුද සැලැස්ම

රට තුළ ක්‍රමානුකූල පාලනයක් ඇති කිරීම

- පොළොන්නරුව අගනුවර ලෙස පවත්වා ගැනීම සඳහා පාලන මධ්‍යස්ථානයකට අවශ්‍ය සියලු නගරාංග පොළොන්නරුවේ ඉදි කිරීම

ආගමික සේවය

- ද්‍රවිඩ සටන් නිසා විනාශ අනුරාධපුර මහා විහාරය, අභයගිරිය, ජේතවනාරාමය, ශ්‍රී මහා බෝධිය පිළිසකර කරවීම.
- රුහුණේ තිස්සමහාරාමය, සඳගිරි විහාරය, දෙවිනුවර වැනි විහාර ප්‍රතිසංස්කරණය කොට මහියංගන චෛත්‍යය නැවත ගොඩනැගීම.
- බුරුමයේ රාමඤ්ඤ දේශයෙන් උපසම්පදා භික්ෂූන් වහන්සේලා ගෙන්වා උපසම්පදා කර්මය ලංකාවේ නැවත ඇති කිරීම.
- පොලොන්නරුවේ තුන්මහල් දළදා මාලිගයක් ඉදි කොට දන්ත ධාතූන් වහන්සේ එහි තැන්පත් කිරීම.
- ශ්‍රී පාද වන්දනාවේ යන වන්දනාකරුවන්ගේ නඩත්තු සඳහා ගිලිමලේ ප්‍රදේශය වෙන්කිරීම සහ ශ්‍රී පාදස්ථානයට යන මාර්ගය සකස් කිරීම.

ආර්ථික සේවය

- සොලින් අතින් විනාශ වූ වැව් අමුණු නැවත පිළිසකර කිරීම
උදාහරණ - මහගල්කඩවල වැව, මහකනදරා වැව, නාවිවාදුව වැව
- ලංවේ බුදුගුණ වැව ඉදිකිරීම.
- ඇලහැර ඇල කැඩී බිඳී ගිය තැන් ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම.
- චෝලයින් රටින් පිටත ගෙන ගිය ආදායම් රට තුළම රඳවා ගෙන ආදායම් එකතු කිරීමේ ක්‍රම ප්‍රතිසංවිධානය කිරීම.

විදේශ ප්‍රතිපත්තිය

- පළමුවන විජයබාහු රජු සොළී විරෝධී ප්‍රතිපත්තියක් අනුගමනය කරන ලදී.
- ඒ අනුව තම සොයුරිය වූ මිත්තා කුමරිය මානාභරණ නම් පාණ්ඩ්‍ය කුමාරයෙකුට විවාහ කර දුන් අතර රජු කාලිංග චංශික නිලෝකපුන්දරී කුමරිය විවාහ කර ගන්නා ලදී.
- බුරුමය සමඟ පැවැති සබඳතා නිසා බුරුම රටෙන් වෙළෙඳ ද්‍රව්‍ය රැගත් නැව් ලංකාවට පැමිණ ඇත.
- බුරුමය, ලාඕසය, කාම්බෝජය වැනි අග්නිදිග ආසියාතික රටවල් සමඟ මිත්‍ර සබඳතා පැවැත්වීය.

අභ්‍යාස

1. විජය ඇතුළු පිරිස මෙරටට පැමිණියේ කුමන කාලයේදීද?
2. දඹුල්ලට නුදුරු කණ්ඩලම ප්‍රදේශයේ කොත්ගල්කන්දේ පිහිටා ඇති සෙල්ලිපියේ පරුමක වරයෙකු හඳුන්වා ඇත්තේ කුමන නමකින් ද? එහි අර්ථය කුමක්ද?
3. පවුලේ හැඳින්වීමට පැරණි කාලයේ භාවිතා කළ පදය කුමක්ද?
4. පැරණි කාලයේ ගමක් තවත් ගමකින් වෙන් වූයේ කෙසේද?
5. අපේ ගම, අල්ලපු ගම, පිටගම් යන පදවල අර්ථය සඳහන් කරන්න.
6. ගම්කව තෝරාපත් කරගන්නා ආකාරය සඳහන් කරන්න.
7. බුද්ධසෝම භිමියන් සමන්තපාසාදිකාවේ ගාමික පත්කර ගන්නා ආකාරය සඳහන් කර ඇත්තේ කෙසේද?

8. ගමික විසින් ඉටු කළ යුතු කාර්යයන් මොනවාද?
9. කුඩා වැව් වලට වර්ෂා කාලයේදී පුරවා ගන්නා ජලය ප්‍රමාණවත් නොවීමට හේතු දෙකක් සඳහන් කරන්න.
10. වැව් කිහිපයක් ඇළ මාර්ගවලින් සම්බන්ධ කොට වැව් පද්ධතියක් සෑදීමේ අරමුණු දෙකක් සඳහන් කරන්න.
11. වැව් ප්‍රපතනය එල්ලංගාව යන පදවල අර්ථය සඳහන් කරන්න.
12. ප්‍රාදේශීය පාලනයට සම්බන්ධ වූ කාන්තාවන් හැඳින් වූයේ කුමන නමකින්ද?
13. පර්වතවර්ෂා ඇතැම් අවස්ථාවල රජ යනුවෙන් තමන් හඳුන්වා ඇත. ඒ පිළිබඳ ඉදිරිපත් කළ හැකි සාක්ෂි දෙකක් සඳහන් කරන්න.
14. රජතුමා විසින් රටවැසියාට ඉටු කළ යුතු යුතුකම් පහක් සඳහන් කරන්න.
15. රාජත්වය පිළිබඳ ගොඩනැගී ඇති සංකල්ප මොනවාද?
16. ශ්‍රී ලංකාවේ රාජ්‍ය උරුමය ලැබුණු ආකාර දෙක උදාහරණ දක්වමින් සඳහන් කරන්න.
17. මපුරුමකා යන්නෙහි අර්ථය සඳහන් කරන්න.
18. ලංකාවේ දේශපාලන බලය මධ්‍යගත වීමෙන් පසු ගොඩනැගුණු රාජ්‍ය පරිපාන සැකැස්මට අයත් රාජ්‍ය නිලධාරීන් දහ දෙනෙකු නම් කරන්න.
19. ලම්භකර්ණ රාජ වංශයේ ප්‍රථම පාලකයා කවුද?
20. කුඩා කල කිත්ති හෙවත් කීර්ති නමින් හැඳින් වූ රජු කවුද?
21. කිත්ති කුමරු ට කුඩා කල රැකවරණය ලබා දුන්නේ කවුද?
22. පළමු වන විජයබාහු රජතුමා තම පාලන මධ්‍යස්ථානය ලෙස පොලොන්නරුව තෝරා ගැනීමට හේතුව කුමක්ද? ගෘහපති, ගමික, පරුමක යන නම් වලින් හැඳින්වූ පුද්ගලයන් කවුරුන්දැයි විස්තර කරන්න.
23. රාජ්‍යත්ව සංකල්ප තුනක් උදාහරණ සහිතව පැහැදිලි කරන්න.
24. මහාවංශයේ සඳහන් ආකාරයට මෙරට පාලනය කළ ප්‍රථම රජු පණ්ඩුකාභය රජුය. මෙතුමා ගේ සේවය කරුණු දෙකක් යටතේ විස්තර කරන්න.
25. දේවානම්පියතිස්ස රජුගේ රාජ්‍ය කාලයේ දී විමධ්‍යගත ව පැවති බලය මධ්‍යගත වීමේ අවශ්‍යතාවය වර්ධනය වූයේ ඇයි දැයි විස්තර කරන්න.
26. දේවානම්පියතිස්ස රජු දෙස් විදෙස් සියලු පාලකයන් අතර සුභද්‍රතාවය ගොඩනගා ගැනීමට කටයුතු කර ඇත. මෙම කියමන සනාථ කරන්න.
27. දුටුගැමුණු වසභ යන රජවරුන් යටතේ දේශපාලන බලය මධ්‍යගත වූ ආකාරය විස්තර කරන්න.
28. සොළීන් පලවාහැරීමේ ක්‍රියාවලියේදී පළමු වන විජයබාහු රජුගේ කාර්යය කෙසේ වී දැයි කරුණු දක්වමින් පැහැදිලි කරන්න.